

2023 _Anul Aurel C. POPOVICI (VII): cel mai franțuzesc oraș de limbă germană?

- ... alergia la excese, cultul armoniei și al ordinii! - este istoria pasionantă?

- puzderia de universități!

tribunism
la 20 de ani
Aurel C. Popovici

șagunism

VIENA
românească

TRIBUNA
1884

dacă istoria nu ar fi de folos? **2023**
temperamentul vulcanic ...
contextul, jocurile de culise, de interese,
geopolitica echilibrului european ...
a depăși condiția materială și
statutul social al părinților!
cel mai franțuzesc oraș de limbă germană?
cel dintâi Paris al studenților români
emblemă:
încrederea
în echilibru,
alergia la excese,
cultul armoniei
și al ordinii
Viena
epoca de aur!
Anul tribunistului Aurel. C. Popovici

Aurel C. Popovici à l'âge de vingt ans.
student al Facultății
de medicină
Clădirea veche
a universității
1365

Clădire edificată
în 1883

Wien

Istoricul francez, Marc Bloch (1866-1944), este puțin cunoscut în România, deși s-a specializat în analiza mentalităților medievale, **credea în puterea vindecătoare a monarhilor**. În ultima lucrare „L’Histoire ou Métier d’historien” – un adevărat testament științific, care a cunoscut un mare succes internațional -, afirma: „**chiar dacă istoria nu ar fi de folos pentru nimic altceva, un lucru merită menționat în favoarea ei: este pasionantă!**”!

Situația educației din Ardeal era mult diferită față de „învățământul elementar” din România (din a doua jumătate a sec. XIX), descris de Mihai Eminescu în lucrarea „Sfântul pământ al Transilvaniei” (acad. D. Vatamaniuc, 1997): «Simpli muncitori ce vin de acolo (n.r.: din Ardeal) știu uneori carte mai temeinică decât unii directori de școale primare de aici, nemaivorbind de numărul nesfârșit al învățătorilor sătești de la noi, dintre cari cel mult 5% sunt acătării. (...) **Caracterul general al epocii actuale din România e funcționarismul, dar în lupta pentru a parveni nu învinge nicicând cel mai capabil, ci totdeauna cel mai netrebnic. (...) Nu vom fi nedrepti.** Există și la noi oameni cu cunoștințe pedagogice sau cel puțin cu talent și instincte pedagogice, există chiar grupuri întregi de asemenea oameni. Dar ceea ce fac ei e absolut independent de administrația statului, e pură întâmplare». La finele secolului al XIX-lea, tinerii din țările locuite de români aveau puține opțiuni pentru a urma studii universitare. Majoritatea

tinerilor din România alegeau Bucureștiul și Iașiul, în timp ce tinerii români - din imperiul austro-ungar - optau pentru centrele universitare din marile capitale europene. În centrul Europei, capitala Imperiului Habsburgic a reprezentat un veritabil magnet, timp de secole transilvănenii, bănățenii și bucovinenii luând drumul Vienei, pentru a-și desăvârși studiile. La 22 de ani, tânărul **Aurel C. Popovici alege să devină student al Facultății de medicină**, din Universitatea din Viena. Era în toamna anului 1885, la un an de la apariția cotidianului „**Tribuna**” din Sibiu. O prezentare relativ concisă a forței de atracție a Vienei o regăsim în lucrarea „**Viena românească. Un ghid sentimental**” (autor Alexandru Popescu, 2000): «Că Viena devine în acea perioadă și va rămâne pentru totdeauna una din marile capitale ale Europei este un lucru sigur, care nu putea scăpa românilor. Iacob Negruzzi este de părere că Viena este o „**metropolă în adevăratul înțeles al cuvântului**”, iar după expresia lui Nicolae Iorga, capitala Austriei era, în acei ani, un centru internațional, toate tradițiile Vienei erau internaționale. Mai târziu, o cercetătoare a istoriei Europei Centrale, Monica Spiridon, încearcă să definească aportul pe care Viena l-a adus la definirea spiritului european: „**Dacă ar fi să identific sumar numitorul comun al acestui tip aparte de europenism**, cu punctul de sprijin în Viena habsburgică, **i-aș sugera ca emblemă încrederea în echilibru, alergi la excese, cultul armoniei și al ordinii**, ilustrat de o veritabilă fenomenologie a căii de mijloc”. Conștientă de propria sa putere de seducție, Viena ține să placă, astfel încât societatea sa, după cum notează un fost student român aici, este „**veselă, ospitalieră față de toți străinii ... numai pentru ca ei să plece cu impresii favorabile și cu sentimente de admirație pentru Viena**”. Printr-o asemenea atmosferă, așa cum scria Tudor Arghezi, Viena (despre se spunea că este **cel mai franțuzesc oraș de limbă germană**) a reprezentat „**cel dintâi Paris al studenților români**”. În ceea ce-l privește pe cel mai de seamă reprezentant al spiritualității românești la Viena, Mihai Eminescu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga notează că el avea posibilitatea aici de a-și împărți timpul între universitate, conferințe, reprezentații de teatru, concerte, librării, anticariate, de a stabili nenumărate contacte umane, deci de a folosi la maxim clipa ... Desigur, perioada la care ne-am referit constituie „**epoca de aur**” a Vienei, fără să însemne că această maturitate va fi urmată de o trecere spre bătrânețe a capitalei Austriei».

Universitatea din Viena este cea mai veche instituție de acest tip din lumea de limbă germană și a treia ca vechime din Europa Centrală, după cele din Praga și Cracovia. Universitatea a fost fondată prin diploma de întemeiere din data de 12 martie 1365, fondatori fiind arhiducele Rudolf al IV-lea și frații săi din dinastia de Habsburg. În spațiul Sfântului Imperiu Roman, Universitatea Viena este a doua, după Universitatea Carolină din Praga, fondată în 1348, de împăratul Carol al IV-lea, din dinastia de Luxemburg. Imaginile vechii clădiri a universității (cu Colegiul Iezuit și Biserica Universității) și clădirea principală a universității (construită în 1883) sunt impresionante, instituția fiind moștenitoare a peste șase secole de istorie a educației, inclusiv în domeniul medicinei și a cercetării medicale. Universitatea de Medicină a conferit Vienei rolul de centru mondial în domeniul sănătății, aici desăvârșindu-și studiile fondatorul psihanalizei **Sigmund Freud** (1856-1939), **Robert Bárány** (1876-1936, primul medic austriac care a primit premiul Nobel) și **Ignaz Semmelweis** (1818-1865, medic obstetrician maghiar care a revoluționat teoriile bolilor microbiene, fiind pionier al măsurilor antiseptice și în prevenirea infecțiilor nosocomiale).

În lucrarea deja prezentată, istoricul dr. Vasile Crișan urmărește parcursul educațional al adolescentului Aurel C. Popovici: «Episoadele relatate ... ridică vâlul de pe caracterul tânărului Popovici. **Temperament avântat, dorință de autoinstruire**, om de acțiune și cu o accentuată conștiință națională.

Pentru Aurel C. Popovici, odată cu bacalaureatul, anii copilăriei se încheiaseră. Au urmat anii studiilor universitare, când personalitatea lui Aurel C. Popovici se va desăvârși. Momentul este surprins de același Alexandru Vaida-Voevod, martor nemijlocit al acestei evoluții: „**Fiind tineri, temperamentul vulcanic al lui Aurel C. Popovici găsea, la început, terenul înfierbântat în sufletele noastre, pentru încercări de fel de fel de comploturi, atentate, conspirații**”. Apoi, pe măsura trecerii timpului, a maturizării, tinerii Popovici și Vaida-Voevod, împreună cu colegii lor de generație, au început să ia în considerare **contextul, jocurile de culise, de interese, geopolitica echilibrului european**, coborând din înaltul avânturilor romantice pe terenul „**politicii reale**”. Această glisare din lumea romantică a viselor spre realitățile vieții social-politice, culturale și naționale s-a petrecut în anii 1885-1892 în vremea studiilor universitare la Viena și Graz. (...)Românii din monarhia austro-ungară își trimiteau copiii la studii superioare, cu predilecție medicină, drept, teologie, sau filozofie, la universitățile din Budapesta, Viena, Graz, sau, mai aproape, la Cluj. Fii de preoți, avocați, dascăli, meseriași sau mici proprietari, majoritatea dintre ei dispuneau de mijloace limitate și treceau prin multe lipsuri și greutăți, la fel ca și familiile lor, pentru a ajunge „domni”, pentru a **depăși condiția materială și statutul social al părinților și fraților lor**. Mulți dintre ei au putut să-și facă un rost cu ajutorul burselor (în vocabularul epocii „**stipendii**”) oferite de „Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român” (ASTRA), „Fundația Gojdu” de pe lângă Mitropolia ortodoxă de la Sibiu, Mitropolia greco-catolică de la Blaj, băncile românești sau fundațiile de binefacere. Numărul lor, spre surprinderea celor care în zilele noastre populează cu sutele de mii **puzderia de universități din România sau din lume**, era neașteptat de mic, cu toate că impactul activității lor asupra dezvoltării societății românești din acele vremuri s-a dovedit considerabil».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-vii-cel-mai-frantuzesc-oras-de-limba-germana--alergia-la-excese-cultul-armoniei-si-al-ordinii-este-istoria-pasionanta-puzderia-de-universitati-168439.html>

tribuna.ro/stiri/cultura/2023-anul-a-c-popovici-vii-cel-mai-frantuzesc-oras-de-limba-germana--alergia-la-excese-cultul-armoniei-si-al-ordinii-este-istoria-pasionanta-puzderia...

Eveniment Actualitate Stiri de pe strada mea Sport Cultura Sanatate Timp liber Tribuna femeilor Descopera lumea

Tribuna
Dintotdeauna pentru totdeauna!

2023 - Anul A.C. Popovici (VII): cel mai francez oraș de limbă germană? - ... alergia la excese, cultul armoniei și al ordinii! - este istoria pasionantă? - puzderia de universități!

Marius HALMAGHI 12.02.2023 22:33 417 vizualizari 0 comentarii

LIVE ON STAGE

În: *Tribuna*, 12 februarie 2023